

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 575/2021-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Dudíša a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], štátneho občana Maďarska, zastúpeného JUDr. Petrom Martinkovičom, LL.M., advokátom, Laurinská 3, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 3 P 17/2021 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 3 P 17/2021 **b o l i p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** primerané finančné zadosťučinenie v sume **450 eur**, ktoré **j e** mu Okresný súd Bratislava I **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Bratislava I **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **384,08 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 18. októbra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu

podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 P 17/2021 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd okresnému súdu prikázal v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov, a zároveň požaduje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 450 eur, ako aj náhradu trov konania v sume 384,08 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ je navrhovateľom v napadnutom konaní pred okresným súdom, ktorého predmetom je nariadenie návratu jeho dcéry maloletej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], do miesta jej obvyklého pobytu v Maďarsku v súlade so šiestym dielom prvej hlavy osobitnej časti zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CMP“), s Dohovorom o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí z 25. 10. 1980 a nariadením (ES) č. 2201/2003 z 27. 11. 2003 o právomoci, uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (ďalej len „nariadenie Brusel IIa“).

3. Napadnuté konanie začalo návrhom zo 17. marca 2021. Okresný súd na pojednávaní 7. júla 2021 vyhlásil uznesenie, ktorým vyhovel návrhu sťažovateľa a nariadil návrat maloletej do krajiny jej obvyklého pobytu – do Maďarska.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Podstatou argumentácie sťažovateľa je námietka, že okresný súd v napadnutom konaní ani do dňa spísania ústavnej sťažnosti (do 14. októbra 2021) nevypracoval písomné vyhotovenie uznesenia, ktorým rozhodol vo veci, čím spôsobuje zbytočné prieťahy v napadnutom konaní s následkami, že dochádza k odopretiu spravodlivosti.

5. Nevyhotovením písomného rozhodnutia vo veci okresný súd spôsobil neprimerané prieťahy v konaní, v ktorom je *ex lege* povinný konať obzvlášť urýchlene. Právny zástupca sťažovateľa zaslal 11. augusta 2021 žiadosť zákonnej sudkyňi o vyhotovenie písomného rozhodnutia bez zbytočného odkladu, keďže uplynulo viac ako 30 dní od jeho vyhlásenia. Okresný súd v reakcii uviedol, že *«písomné vyhotovenie zašle „do konca tohto týždňa“»*.

6. Okresný súd nezaslal písomné vyhotovenie uznesenia v priebehu augusta 2021, preto sťažovateľ 7. septembra 2021 zaslal sťažnosť predsedovi okresného súdu v zmysle § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), aby nariadil nápravu predmetného stavu.

7. Podpredseda okresného súdu prípisom označeným ako *„Oznámenie o predĺžení lehoty“* zo 7. októbra 2021 predĺžil lehotu na vybavenie sťažnosti do 5. novembra 2021 z dôvodu, že *«„je potrebné zabezpečiť všetky podklady na vybavenie sťažnosti.“»*.

8. Sťažovateľ poukazuje na to, že konanie o návrat maloletého do jeho obvyklého miesta pobytu je konaním, ktorého podstatnou súčasťou je rýchlosť konania. Rýchlosť konania ako kľúčový aspekt návratových konaní vyplýva jednak z výkladu ustanovení Civilného mimosporového poriadku (napr. § 42, § 134), ale *expressis verbis* aj z čl. 11 ods. 3 nariadenia Brusel IIa.

9. Sťažovateľ sa márne domáha ukončenia napadnutého konania, keďže okresný súd „*ani viac ako po troch mesiacoch od vyhlásenia uznesenia vo veci nedoručil navrhovateľovi písomné rozhodnutie.*“. Okresný súd ani riadne neprešetril jeho sťažnosť predsedovi okresného súdu, prípisom zo 7. októbra 2021 si *«len „kúpil“ ďalší čas.»*, nie je pritom zrejmé, či túto sťažnosť vybaví v indikovanej lehote. Sťažovateľ zdôraznil, že matka neoprávnene zadržíava maloletú na území Slovenskej republiky, hoci je právoplatným rozhodnutím maďarského súdu zverená do osobnej starostlivosti sťažovateľa, pritom okresný súd „*de facto tento nezákonný stav svojou nečinnosťou len podporuje.*“.

10. Požiadavka rýchlosti návratových konaní spočíva aj v tom, aby si maloleté dieťa nevytvorilo stabilné prostredie na území štátu, do ktorého nepatrí. Zákonný návrat maloletého dieťaťa v takých prípadoch má negatívny dopad na samotné dieťa. Sťažovateľ poukázal na to, že maloletá mala v septembri 2021 začať povinnú školskú dochádzku v Maďarsku. K nástupu do školy nedošlo, naopak, matka zapísala maloletú *«do predškolského zariadenia s „odkladom“ nástupu povinnej školskej dochádzky na území Slovenska.»*.

11. Postup okresného súdu nemožno ospravedlniť náročnosťou konania ani inými procesnými okolnosťami a ani mimoriadnou zaťaženosťou zákonnej sudkyne, resp. okresného súdu. Súdny spis obsahoval len pár listinných dôkazov, ktoré boli jednoznačné a umožnili okresnému súdu rozhodnúť. Okresný súd 2. júna 2021 vypočul účastníkov konania, prečítal listinné dôkazy a pojednávanie odročil na účely výsluchu maloletej. Už 2. júna 2021 mal okresný súd vykonané všetky podstatné dôkazy, výsluch maloletej vykonal 2. júla 2021 „*a po tomto dni už súd mohol pripravovať písomné rozhodnutie vo veci.*“. V tomto kontexte je otázne, či okresný súd postupoval efektívne, ak si písomné rozhodnutie nepripravil už v predstihu.

12. Okresný súd mal vyhotoviť rozhodnutie v lehote 10 dní od jeho vyhlásenia. Lehota „najneskôr šiestich týždňov“ na vydanie rozhodnutia podľa čl. 11 ods. 3 nariadenia Brusel IIa má prednosť pred lehotou „spravidla do šiestich týždňov“ podľa § 134 ods. 1 CMP. Uznesenie okresného súdu nebolo v tejto lehote vydané „*pre objektívne prekážky, avšak vyhotovenie rozhodnutia je už rýdzo záležitosťou sudcu, resp. organizácie práce súdu.*“.

13. Požadovanú sumu finančného zadosťučinenia považuje sťažovateľ za symbolickú a predstavuje kompenzáciu právnej neistoty vysokej intenzity, stresu, zamedzenia výkonu rodičovských práv a zásahu do súkromného a rodinného života.

14. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 575/2021-15 z 9. novembra 2021 ju v časti, ktorou namietal porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

15. Pred predbežným prerokovaním ústavnej sťažnosti ústavný súd vyzval okresný súd podľa § 60 zákona o ústavnom súde, aby sa k ústavnej sťažnosti vyjadril. Na výzvu ústavného súdu podpredseda okresného súdu v prípise č. k. 1 SprV 457/2021 z 26. októbra 2021 uviedol, že v predmetnej veci zistil prietahy v postupe okresného súdu týkajúce sa nevyhotovenia písomného rozhodnutia vyhláseného na pojednávaní 7. júla 2021 a jeho nedoručenia účastníkom konania. Vychádzajúc z prehľadu úkonov v napadnutom konaní, uviedol, že *„s výnimkou obdobia od vyhlásenia rozhodnutia dňa 07. 07. 2021 do dňa jeho písomného vyhotovenia, t. j. 26. 10. 2021, súd konal bezodkladne. V súčasnosti tunajší súd predmetné uznesenie v jeho písomnej forme doručuje účastníkom konania.“*

16. Podpredseda okresného súdu potvrdil, že sťažovateľ podal 7. septembra 2021 sťažnosť na prietahy v konaní podľa zákona o súdoch, pričom sťažovateľovi oznámil, že predlžuje lehotu na jej vybavenie do 5. novembra 2021. V tomto čase okresný súd sťažovateľovi *„doručuje Upovedomenie o vybavení jeho sťažnosti, ktorá bola vyhodnotená ako dôvodná.“* V prípade vyhovenia ústavnej sťažnosti podpredseda okresného súdu navrhuje, aby ústavný súd *„nepriznal sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v celej uplatnenej výške.“*

17. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie sa okresný súd už vo veci samej nevyjadril.

III.2. Replika sťažovateľa:

18. Sťažovateľ v reakcii na vyjadrenie podpredsedu okresného súdu v stanovisku doručenom ústavnému súdu 18. januára 2022 uviedol, že písomné vyhotovenie rozhodnutia vo veci mu bolo zaslané 27. októbra 2021, t. j. až v nadväznosti na zaslanú výzvu ústavného súdu okresnému súdu.

19. Sťažovateľ poukazuje na vyjadrenie okresného súdu, podľa ktorého tento v napadnutom konaní konal bezodkladne okrem obdobia od vyhlásenia rozhodnutia (7. júla 2021) do jeho písomného vyhotovenia (26. októbra 2021). Podľa sťažovateľa tento argument je *„otázny“* vzhľadom na čas od podania návrhu (18. marca 2021) do nariadenia prvého pojednávania (2. júna 2021). Uvedený časový rámec presiahol lehotu podľa čl. 11 ods. 3 nariadenia Brusel IIa, *„ktorá má prednosť pred ust. § 134 ods. 1 CMP. Je preto otázne, či skutočne nedošlo aj v tomto čase už porušeniu povinnosti konať bez prietahov.“*

20. Navrhované finančné zadosťučinenie *„je skutočne len symbolickým avšak podstatným atribútom dosiahnutia spravodlivosti. Ide o morálne zadosťučinenie za spôsobené porušenie práv sťažovateľa. Náhrada nemajetkovej ujmy neslúži na kompenzáciu skutočnej škody/ujmy, nie je to ani jej podstatou, a preto je zvolená suma v kontexte právnej neistoty, ktorú sťažovateľ prežíval (a prežíva dodnes, keďže stále nebolo rozhodnuté odvolacím súdom) primeraná a aj dôvodná.“*

21. Sťažovateľovi ako občanovi Maďarskej republiky súdy Slovenskej republiky neposkytli včas súdnu ochranu, čo má za následok zásah do práva na nerušený rodinný život, vytvára to neistotu v rodinných vzťahoch a má to zásadný dopad aj v ďalších dôležitých právnych záujmoch sťažovateľa.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

22. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania vo veci ústavnej sťažnosti, keďže na základe podaní okresného súdu a sťažovateľa dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

23. Podstatou argumentácie sťažovateľa je námietka porušenia už označených práv podľa ústavy a dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom (návratovom) konaní, ktorého predmetom je rozhodovanie o nariadení návratu maloletého do krajiny jeho obvyklého miesta pobytu.

24. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

25. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie už citovaných práv vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, I. ÚS 26/2018).

26. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

27. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 12 CMP, ktorý určuje, že súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania účastníkov konania a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného mimosporového poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní tvoriacich predmet úpravy tohto právneho predpisu.

28. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (resp. strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade

s judikatúrou EŠLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

29. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, konanie o návrat maloletého do cudziny pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní nie je po faktickej ani právnej stránke zložitú. Rozsah takéhoto konania je obmedzený len na otázky, či došlo k premiestneniu alebo zadržaniu dieťaťa, či premiestnenie alebo zadržanie bolo nezákonné a či existuje nejaká prekážka brániaca návratu dieťaťa. Všetky ostatné podstatné otázky, ktoré sa týkajú statusu dieťaťa a práv a zodpovednosti rodičov, majú byť upravené súdmi v krajine obvyklého pobytu dieťaťa (López Guió proti Slovenskej republike, č. 10280/12, ods. 90, rozsudok z 3. 6. 2014, Hoholm proti Slovenskej republike, č. 35632/13, ods. 42, rozsudok z 13. 1. 2015). Rozhodnutie o pobyte maloletého dieťaťa je osobitne citlivou statusovou záležitosťou a ako taká si vyžaduje osobitný dôraz na rýchly a efektívny postup okresného súdu (III. ÚS 410/2013, III. ÚS 196/2012, III. ÚS 146/2021). Okrem toho je podstatné pripomenúť kritickú dôležitosť plynutia času v konaniach tohto typu, ktoré je často určujúce pri konečnom rozhodnutí vo veci (Hoholm proti Slovenskej republike, ods. 51, López Guió proti Slovenskej republike, ods. 97 a 109). Naliehavosti rozhodnutia v konaní o návrat maloletého zodpovedá aj § 134 ods. 1 CMP, podľa ktorého ak neexistujú dôvody hodné osobitného zreteľa, vydá súd rozhodnutie spravidla do šiestich týždňov od začatia konania.

30. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka napadnutého konania. Ústavný súd nezistil také správanie sťažovateľa, ktoré prispelo k vzniku zbytočných prietahov v napadnutom konaní.

31. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotí, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, je postup okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

32. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že sťažovateľ podal návrh 17. marca 2021. Okresný súd nariadil pojednávanie na 17. máj 2021, ktoré bolo odročené na 2. jún 2021 na žiadosť matky maloletej (z dôvodu pozitívneho testu na COVID-19). Na pojednávaní 2. júna 2021 okresný súd vykonal dokazovanie a pojednávanie odročil na 14. jún 2021 (na účely výsluchu maloletej). Pojednávanie nariadené na 14. jún 2021 bolo odročené na žiadosť matky maloletej (z dôvodu pozitívneho testu maloletej na COVID-19). Výsluch maloletej napokon okresný súd uskutočnil na pojednávaní 2. júla 2021. Meritórne rozhodol na pojednávaní 7. júla 2021 tak, že nariadil návrat maloletej do krajiny jej obvyklého pobytu. Meritórne rozhodnutie v napadnutom konaní takto vydal po uplynutí 16 týždňov, čo je prekročenie 6-týždňovej lehoty približne trojnásobne. V predmetnej veci nebolo možné identifikovať dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by ospravedlňovali také výrazné prekročenie 6-týždňovej lehoty. Samotný okresný súd na takéto dôvody vo svojom vyjadrení neodkazoval. Z tohto pohľadu nemožno akceptovať obranu okresného súdu, že do vydania meritórneho rozhodnutia konal bez prietahov, a to ani po zohľadnení toho, že pojednávanie dvakrát odročoval na žiadosť matky maloletej z dôvodu pozitívneho testovania

na COVID-19. Písomné rozhodnutie okresný súd vyhotovil 26. októbra 2021 (doručené sťažovateľovi 27. októbra 2021), t. j. po uplynutí ďalších 16 týždňov od vyhlásenia rozhodnutia. Celkovo napadnuté konanie od podania návrhu do doručenia písomného rozhodnutia sťažovateľovi trvalo približne 32 týždňov, čo nemožno považovať za ústavne akceptovateľný postup okresného súdu.

33. V neprospech okresného súdu je potrebné hodnotiť to, že k náprave namietaného stavu (nevychytenia rozhodnutia) nedošlo ani po písomnej žiadosti sťažovateľa adresovanej zákonnej sudkyňi (11. augusta 2021) a taktiež ani po podaní sťažnosti podpredsedovi súdu podľa zákona o súdoch (7. septembra 2021). Podpredseda okresného súdu v zásade nezjednal nápravu namietaného stavu a lehotu na samotné vybavenie sťažnosti predĺžil do 5. novembra 2021.

34. Na podklade skutočností uvedených v bodoch 29 až 33 tohto nálezu ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd svojou nečinnosťou a neefektívnym postupom v napadnutom konaní porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd rozhodol v súlade s čl. 127 ods. 2 prvou vetou ústavy a § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

35. Vzhľadom na to, že okresný súd v napadnutom konaní meritórne rozhodol 7. júla 2021, písomné vyhotovenie rozhodnutia doručil sťažovateľovi 27. októbra 2021 a v predmetnej veci rozhodol odvolací súd uznesením z 28. februára 2022 tak, že uznesenie okresného súdu vo výrokoch I až III potvrdil (o nariadení návratu maloletej do krajiny jej obvyklého pobytu, o uložení povinnosti matke maloletej navrátiť maloletú do krajiny jej obvyklého pobytu a o práve sťažovateľa prevziať maloletú na účely jej návratu do krajiny obvyklého pobytu po márnom uplynutí lehoty na návrat maloletej) s tým, že odvolací súd zrušil uznesenie okresného súdu len vo výroku o trovách konania (čo nemá vplyv na právoplatnosť a vykonateľnosť výrokov v merite), ústavný súd nevyhovел požiadavke sťažovateľa, aby prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov (bod 4 výroku tohto nálezu).

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

36. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

37. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

38. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04, I. ÚS 164/2018).

39. Prihliadajúc na petit ústavnej sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ si uplatnil primerané finančné zadosťučinenie v sume 450 eur, ktoré odôvodnil skutočnosťami bližšie uvedenými v bodoch 13, 19 a 20 tohto nálezu.

40. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

41. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, ústavný súd v neprospech okresného súdu hodnotil predovšetkým jeho nečinnosť a neefektívny postup v konaní s mimoriadne citlivým predmetom konania, pričom postupoval so zbytočnými priet'ahmi vo fáze písomného vyhotovenia meritórneho rozhodnutia, t. j. išlo o fázu konania, ktorá bola výlučne závislá od jeho vlastného postupu, rozvrhnutia práce a pod. Postup v tomto štádiu konania nebol nijako závislý od súčinnosti účastníkov konania. V neprospech okresného súdu je potrebné hodnotiť, že nápravu nezjednal ani po písomných podaniach sťažovateľa (žiadosť zákonnej sudkyne a sťažnosť podľa zákona o súdoch), ako aj to, že svojím postupom spôsobil právnu neistotu, ktorá zasahovala do osobitne citlivej sféry života sťažovateľa (rodinný život, vzťah k maloletému dieťaťu). Čiastočne v prospech okresného súdu hodnotil okolnosť, že pojednávania odročil dvakrát na žiadosť matky maloletej z dôvodu pozitívneho testovania na COVID-19. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľovi v uplatnenej výške, t. j. v sume 450 eur (bod 2 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

42. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 384,08 eur.

43. Návrh na priznanie trov právneho zastúpenia ústavný súd posudzoval podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Sťažovateľovi priznal trovy právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2021 v sume 181,17 eur (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2021 v sume 10,87 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 384,08 eur (bod 3 výroku tohto nálezu). Vzhľadom na to, že replika sťažovateľa neobsahovala žiadnu novú argumentáciu, ústavný súd náhradu trov konania za tento úkon sťažovateľovi nepriznal (bod 4 výroku tohto nálezu).

44. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu